

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-1546/19-U

Název	Výchovný ústav a středisko výchovné péče, Pšov
Sídlo	Pšov 1, 441 01 Podbořany
E-mail	a.sava@seznam.cz
IČ	49 123 734
Identifikátor	600 029 247
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Sáva Arabadžiev
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Pšov 1, 441 01 Podbořany
Termín inspekční činnosti	26. – 28. 11. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b), c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují povinnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného výchovným ústavem a střediskem výchovné péče podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Príspevková organizace Výchovný ústav a středisko výchovné péče, Pšov (dále „zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), střediska výchovné péče („SVP“) a školní jídelny („ŠJ“). Do zařízení jsou umísťováni chlapci ve věku 15 – 18 let (resp. 19) na základě rozhodnutí soudu.

Nejvyšší povolený počet lůžek VÚ byl stanoven na 40. K datu inspekční činnosti evidovalo zařízení celkem 48 dětí, z tohoto počtu bylo v zařízení fyzicky přítomno 17 dětí, 13 dětí bylo na útěku, 12 pobývalo mimo zařízení na základě povolení ředitele o dlouhodobém pobytu, dvě pobývaly ve zdravotnickém zařízení, jedno dítě využívalo přechodného ubytování mimo zařízení v souvislosti s jeho vzděláváním (internát) a tři byly umístěny v policejní vazbě. SVP zajišťuje ambulantní preventivně výchovnou péči a současně zřizuje jednu skupinu internátní, jejíž kapacita byla stanovena na 8 dětí, k datu inspekce zde bylo 5 dětí. VÚ v rámci své kapacity zřizuje jednu skupinu pro děti s nařízenou ochrannou výchovou, ve které byly v termínu inspekce umístěny dvě děti a jednu skupinu s výchovně léčebným programem, v době inspekce bez obsazení. Pro děti po ukončení povinné školní docházky, které se dále nepřipravují na budoucí povolání vzděláváním, jsou v zařízení zřízeny pracovní výchovné skupiny (dále „PVS“). V termínu inspekce do nich bylo zařazeno osm dětí. Osm dětí navštěvovalo externí školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Řediteli se postupně daří realizovat koncepční záměry rozvoje zařízení. Stanovené cíle vhodně rozčlenil dle dílčích priorit v oblastech pedagogického zajištění výchovně vzdělávacích aktivit, materiálního zázemí a rozvoje spolupráce s okolím. Daří se mu budovat kvalitní pedagogický tým vychovatelů s jasně definovanými kompetencemi. Pozitivní je také jejich sdílení společné vize a principů práce s umístěnými dětmi, což se odráží v jednotě nastavených pravidel a vzájemné spolupráci. Ředitel část svých řídicích povinností delegoval na vedoucí pracovníky pro VÚ, SVP, vedoucího PVS a vedoucí stravování. Hospitační a kontrolní činnost v zařízení je realizována nejen vedoucími pracovníky, ale také zástupci odborného týmu zařízení. Vedení zařízení poskytuje vychovatelům efektivní zpětnou vazbu ke zlepšení jejich výchovně vzdělávací práce.

Počet pedagogů odpovídá potřebám zařízení. Pedagogičtí pracovníci bez odborné kvalifikace pro výkon činnosti, kterou vykonávají, si zpravidla potřebnou kvalifikaci doplňují studiem. Noční služby jsou zajišťovány pedagogickými asistenty. VÚ neměl v době inspekce vlastního speciálního pedagoga – etopeda. Tuto činnost zajišťoval jeden z vychovatelů, který si odborné vzdělání doplňuje. Odborná činnost byla dále zajišťována psycholožkou a zčásti ředitelem zařízení. Veškeré výchovně vzdělávací činnosti vychovatelů jsou realizovány pod interní supervizí odborného týmu. Psycholožka je v zařízení od srpna 2019 a zahájila některé pozitivní změny ve výchovně vzdělávacích činnostech. Jde zejména o cílené aktivity s jasně definovaným záměrem diagnostickým či resocializačním. Sama se těchto aktivit účastní a poskytuje vhodnou zpětnou vazbu svým kolegům.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je realizováno na základě vyhodnocených potřeb zařízení. Důležitým nástrojem pro kontrolu a nastavení pedagogického procesu jsou pravidelné porady užšího vedení a všech pedagogických pracovníků. Výchovně vzdělávací činnost je průběžně vyhodnocována na poradách vychovatelů s odborným týmem. Pedagogičtí pracovníci vedou průběžné záznamy o situaci ve výchovných skupinách. Tyto informace však mají povahu spíše organizačních záznamů, chybí konkrétní hodnotící prvky

či záznamy o projevech dětí s následným opatřením pedagoga ve službě a návazností na případnou specificky zaměřenou činnost. Elektronický systém pro tuto evidenci není zatím plně využíván, přestože by usnadnil předávání informací, možnost jejich selekce s ohledem na konkrétní skupinu či jednotlivce.

Zařízení má dobré prostorové a materiální předpoklady pro realizaci školního vzdělávacího programu. Prostory pro výchovné skupiny jsou udržované, vybavené odpovídajícím nábytkem. Prostory výchovné skupiny pro děti s uloženou ochrannou výchovou jsou oddělené od ostatních skupin VÚ. SVP sídlí v samostatné budově. Děti mají k dispozici vlastní uzamykatelné skřínky pro uložení osobních věcí. Kuchyňky s patřičným vybavením využívají děti k příležitostnému vaření a praní. Pro zájmové činnosti jsou k dispozici hrací kouty (stolní tenis, stolní fotbal), posilovna, hudební místnost. Ke sportovním činnostem je využíváno veřejně přístupné hřiště v obci nebo tělocvična, kam vychovatelé s dětmi dojíždí.

Hlavním zdrojem příjmů zařízení jsou dotace poskytnuté ze státního rozpočtu na provozní a neinvestiční výdaje. K vyšší diferenciaci výchovně vzdělávacích aktivit jsou využívány drobné sponzorské dary na zájmovou činnost. Kapesné je dětem vypláceno pravidelně každý týden a jsou informovány o jeho zůstatku.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledovaných odpoledních činnostech postupovali vychovatelé podle předem připravené struktury dílčích aktivit v týdenním programu. Vhodně byly do těchto programů zahrnuty také mezipředmětové vztahy. Činnosti byly vhodně individualizovány vzhledem k potřebám dětí. Důraz byl kladen na rozvoj dílčích kompetencí dětí a posilování pozitivních vzorců chování. Vychovatelé zohledňovali při všech činnostech aktuální rozpoložení dětí. Empatický přístup a průběžná pedagogická diagnostika dětí i samotných výchovných postupů byly vhodným nástrojem pro předcházení problematickým situacím dětí v tenzích stavech. Činnosti s dětmi navazovaly na cíle stanovené v programech rozvoje osobnosti dítěte („PROD“). Během hospitací byly sledovány činnosti s vlastivědným zaměřením, které rozvíjely občanské postoje a demokratické hodnoty dětí. Vychovatel při nich vhodně moderoval diskusi k připraveným tématům a průběžně motivoval chlapce k vzájemné komunikaci. Během sportovních aktivit vychovatelé jednotlivých výchovných skupin vhodně spolupracují. Další činnosti byly zaměřeny na zajištění chodu výchovných skupin jako běžné domácnosti s prvky ergoterapie. Děti jsou vedeny k přebírání zodpovědnosti za svěřenou oblast, čímž rozvíjí jednotlivé osobnostní kompetence a pozitivní vztah k základním povinnostem. Výchovná skupina s dětmi s uloženou ochrannou výchovou měla vždy samostatný program výchovných činností. Během hospitace byla realizována společná vycházka do okolí zařízení, která byla dětmi využita zejména ke komunikaci s vychovatelem a příležitostné korekci negativních vzorců jednání.

Osm chlapců z VÚ dováží zařízení do externích středních škol v okolí, kde se připravují na budoucí povolání. Klíčoví pracovníci jednotlivých dětí důsledně sledují jejich docházku do škol a vzdělávací výsledky, aby bylo možné včas reagovat v případech potíží s plněním školních povinností. Děti, které nedochází na střední školu, protože každodenní docházku nejsou schopny zvládnout, jsou zařazeny do PVS při zařízení. Připravovány jsou jak v teoretických oblastech podle zpracovaného vzdělávacího plánu, tak v praktických dovednostech. Vhodně jsou tak vedeny k pracovním návykům, přebírání zodpovědnosti za svěřené úkoly a korekci osobních hodnot. Zařízení intenzivně vyhledává vhodné příležitosti pro zařazení dětí z PVS do běžných středních škol, v nichž by se mohly připravovat na budoucí povolání.

SVP zajišťuje resocializační aktivity v rámci jedné koedukované internátní skupiny, jejíž činnosti jsou plánovány zcela odděleně od VÚ. Děti jsou postupně vedeny ke zvládnutí zátěžových situací. Připravený reedukační plán zahrnuje nejrůznější prvky speciálně pedagogických aktivit. Společně s režimovými prvky a úzkou spoluprací s rodiči dětí se daří nastavit vhodné vzorce chování, předcházení rizikovým situacím a přijetí podílu vlastní zodpovědnosti při rozhodování dítěte v osobním životě.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení vykazuje ve sledovaném období vysoké množství útěků dětí. Jedná se zpravidla o útky do 24 hodin, evidovány jsou však i dlouhodobé útky. V minulém kalendářním roce jich bylo celkem 202. V roce 2019 k termínu inspekční činnosti jich bylo evidováno 399. Zařízení analyzuje důvody útěku dětí. Zřídilo také terapeutickou skupinu zaměřenou na tuto problematiku. Vzhledem ke krátké době od zavedení tohoto opatření se zatím nepodařilo situaci zlepšit.

Děti jsou pedagogickými pracovníky hodnoceny každý den a jednou týdně na společné komunitě. Zařízení k tomu využívá bodového systému společně se slovním hodnocením. Hodnotící systém je tak mnohem vyváženější a lépe využívá zpětné vazby dětem. Zvyšuje také jejich orientaci v pozitivním a negativním jednání. Při slovním hodnocení mají děti dostatek prostoru k vyjádření svých motivů a sebereflexe. Z rozboru uložených opatření ve výchově je zřejmé, že převažují ta pozitivní. Zařízení se snaží děti motivovat a podporovat kladné vzorce chování.

PVS nabízela v uplynulém období několik kurzů, které zvyšovaly možnosti uplatnění dětí na trhu práce. Jednalo se o práci s motorovou pilou a křovinořezem. V současné době však tyto kurzy nenabízí. Vedle kurzu pro zpracování dřeva nabízí akreditovaný rekvalifikační kurz obsluhy manipulačního vozíku. Vzhledem k problematice umístěných dětí je však o tento kurz jen malý zájem. Pedagogové PVS aktivně vyhledávají zejména možnosti uplatnění dětí mimo zařízení pro obec, v níž zařízení sídlí, nebo spolupracují s externími soukromými subjekty. Tyto činnosti výrazně zvyšují pracovní kompetence dětí, které mohou praktickou přípravu realizovat také v běžných pracovních podmínkách v rámci dohody o provedení pracovní činnosti.

Zájmová činnost v zařízení je realizována formou sportovních, výtvarných a hudebních kroužků. Zařízení nabízí také rybářský a cyklistický kroužek. Výchovně vzdělávací činnosti jsou vhodně doplňovány příležitostnými zátěžovými pobyty s různým zaměřením (vodáckým, lyžařským). V rámci dobrovolnické činnosti vypomáhají s opravami v obci a pro jiné školní subjekty.

SVP poskytuje komplexní preventivně výchovnou péči dětem s poruchami chování a jejich rodičům z širokého okolí. Při zajištění této činnosti spolupracuje s dalšími podobnými subjekty v okolí a soustředí se zejména na pomoc dětem starším patnácti let. Ve školním roce 2018/2019 přijalo 78 ambulantních klientů a 32 klientů na pobyt.

Závěry

Vývoj školy / školského zařízení

Zařízení dlouhodobě poskytuje výchovně vzdělávací činnosti včetně odborných psychologických služeb na dobré úrovni. Materiální podmínky jednotlivých skupin se od poslední inspekční činnosti zlepšily. Snížila se nabídka kurzů v rámci pracovních výchovných

skupin a frekvence spolupráce s externími subjekty při zajišťování odborné praxe umístěných dětí. V posledních dvou školních letech se zvýšil počet úteků. Zařízení s tímto negativním trendem pracuje, ale zatím se mu nedaří tento vývoj zvrátit. SVP vhodně zabezpečuje potřeby klientů v okolí v oblasti specificky orientované primární prevence.

Silné stránky

SVP se efektivně podílí na řešení problémů dětí s poruchami chování. Vhodně v této oblasti spolupracuje se zařízeními podobného typu v okolí.

V zařízení působí dlouhodobě stabilizovaný tým pedagogických pracovníků, jejichž zkušenosti se pozitivně odrážejí ve výchovně vzdělávacích činnostech s dětmi.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Zařízení nemá dostatečně funkční systém k eliminaci vysokého počtu úteků dětí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Využívat elektronický systém k vedení informací o dětech, jejich stavu, projevech a efektivitě výchovně vzdělávacích postupů.

Vypracovat dostatečně efektivní systém pro snížení počtu úteků dětí ze zařízení.

Zvýšit atraktivitu nabídky pracovních výchovných skupin.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření k prevenci zjištěných nedostatků

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina – úplné znění (č. j.: MSMT – 3601/2015-1, únor 2015)
2. Jmenování na pracovní místo ředitele školského zařízení s účinností od 1. 6. 2011 (č. j.: 15 54082011-25, ze dne 30. 5. 2011) včetně potvrzení ve funkci ze dne 18. 2. 2014 a 19. 9. 2014
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení MŠMT (ze dne 25. 11. 2019)
4. Školní vzdělávací program platný od 1. března 2017, čj. VÚ-002/2015
5. Vzdělávací program pracovních výchovných skupin platný od 1. ledna 2013, čj. VÚ 001/2013
6. Výroční zpráva za školní rok 2018/2019
7. Vnitřní řád platný od 1. ledna 2019, čj. VÚ-001/2014
8. Vnitřní řád střediska výchovné péče

9. Roční plán s čj. VÚ-001/2011
10. Týdenní programy výchovných skupin vedené ve školním roce 2019/2020
11. Vzdělávací program pracovně výchovné skupiny na školní rok 2018/2019
12. Zápisy z hospitační činnosti za školní rok 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekce
13. Zápisy z porad pedagogických pracovníků ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekce
14. Osobní spisy dětí umístěných v zařízení k termínu inspekce včetně uložených opatření ve výchově
15. Analýza útěků zpracovaná za období leden – duben 2019
16. Výkaz (Z 14-01) o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. 2019
17. Personální dokumentace zaměstnanců (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, doklad o trestní bezúhonnosti, doklad o psychické způsobilosti), výběr
18. Dokumentace k zajištění bezpečnosti o ochrany zdraví dětí
19. Hospodářská dokumentace a účetní evidence – roky 2018, 2019 do termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Lukáš Valda, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Lukáš Valda v. r.

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor

Mgr. Jiří Holomek v. r.

Bc. Blanka Zoudunová, kontrolní pracovnice

Bc. Blanka Zoudunová v. r.

V Lounech 10. prosince 2019

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PhDr. Sáva Arabadžiev v. r.
ředitel školského zařízení

V Pšově 6. ledna 2020